

Sam och Stina Rosenqvist, mångåriga medlemmar i Hembygdsföreningen

Text Margot Östlund. foto Tord Bodin

En regnig kväll i september besökte vi Sam och Stina Rosenqvists trivsamma hus i Forsby. Vid kaffebordet, med Sams nybakade sockerkaka bland mycket annat gott, fick vi lyssna till minnen från förr. Sam föddes 1913 och bodde sina första år i Lund i Valbo. Men redan i ungdomen hade han sina vägar till Rulle. Brodern Levi tjänade som dräng hos Malmgrens och han, liksom Sam var intresserad av teater. Levi värvade brorsan att gå med i Logen Hille Framtid, där man även spelade teater. Att cykla från Valbo för att vara med och sätta upp pjäsen "Smé-Olas stora synd" i Templet i lule, var en smal sak tyckte Sam. Succén var given och innebar att man åkte på turné i byarna runtomkring i socknen. "Man var ganska våghalsig på den tiden" säger Sam, "jag minns en gång när vi skulle spela en pjäs där vi var scouter i kortbyxor och skjorta, då gjorde vi entré genom att kasta oss ner genom en lucka i taket".

Det var inte bara teaterintresset som gjorde att Sam lämnade Valbo. Han hittade sin Stina i Brännsågen och så småningom skaffade dom sitt hus i Forsby. Det var ett så kallat egnahem som var byggt 1924. 1940 köpte dom det för 4.500 kr. "Men det behövde renoveras" säger Stina, "Sam har rustat och byggt till i flera omgångar". "Då, på 40-talet var det just inga

grannar här" tillägger Sam, "men man kände dom flesta som bodde i byn, idag har det vuxit upp ett stort villaområde häromkring och man känner knappt dom närmsta grannarna. Tiderna förändras".

Sam har varit en aktiv person även i Hembygdsföreningen. Där har teatergruppen Hille-vi med Gunhild Nodén som var en av många drivande krafter, lockat till engagemang. Under 80-talet var "Badliv i Mårdäng" en pjäs som roade många Hillebor. Gubbarna i dom svartvit-randiga baddräkterna kommer säkert många ihåg.

Men de stora projekten i Hembygdsföreningen har mera handlat om hantverksarbete. På 40-talet skulle gården vid Per Lars i Åbyggeby, det som nu är Hembygdsgården, flyttas till sin nuvarande plats, "Det var ju bönderna i Hille, som var mest intresserade av Hembygdsföreningen då förtiden" säger Sam, "och så kyrkan förståss och jag tror att det var Per Lindholm som köpte gården för 1.000:- och skänkte den till föreningen. Kyrkoherden, Bengt Wallman, såg till att man fick en lämplig tomt att ställa den på, det var ju kyrkan som ägde markan där vid åsen". Det var ingen lätt uppgift att återuppbygga gården. Det nedmonterade virket var inte så särskilt bra märkt och det mesta av den märkning som funnits hade dessutom regnat bort. Men med förenade krafter lyckades Sam, Kalle Hägglund, muraren Boström från Forsby och några fler, få gården på plats. "Det var som att lägga pussel. Och med jämna mellanrum kom kyrkoherden för att se hur långt vi kommit".

Bönderna var också intresserade av hur arbetet fortskred. "Jag minns" säger Sam "att PO Lindén kom från stan en lördag och påstod att den ena skorstenen var högre än den andra. Det ville inte murar Boström gå med på, han var ganska bestämd av sig, och jag vet inte hur det blev, kanske är skorstenarna olika höga än idag". När arbetet var klart skedde invigning med landshövdingen Lübeck i spetsen och många av föreningens 50-talet medlemmar närvarande.

Sam har varit med och jobbat med många projekt i Hembygdsföreningens regi. Flera av uthusen vid Hembygdsgården har Sam varit med om att flytta dit och rusta upp liksom Kyrkrönningsladan. Det har ofta varit ett styvt jobb särskilt eftersom man måste jobba "på höjden". "Det var nästan bara Ellen Holmberg och jag som vågade klättra, på den tiden var det ju inte så avancerade byggnadsställningar direkt" säger Sam och ler åt många glada minnen. Rusten av linskäkten i Oppala, där det bland annat gällde att spänta spån till taket, var också ett stort arbete.

En annan sak som Sam har deltagit i var att riva Hilles gamla skola, som låg på den plats där nuvarande Församlingshemmet ligger. Det var en av Sveriges äldsta bevarade skolbyggnader och rivningsbeslutet föregicks av stora stridigheter. "Rivningsarbetet var inte helt ofarligt" berättar Sam "brädorna var gamla och murkna och ibland trampade man rakt igenom virket. Och en gång när jag stod på taket råkade grävmaskinen komma åt skorstensstocken så att den rasade med ett förfärligt brak. Men jag såg att den inte skulle komma åt mitt håll, så det var lika bra att stå kvar där på taket och vänta på att dammolnet omkring mej skulle lägga sig".

Idag tar Sam det lite lugnare och njuter av att kunna bo kvar i sitt hus, där Stina har sin vävstol i ett "eget rum" i den vidbyggda garagelängan. Stina har tillbringat många timmar under årens lopp i Hembygdsgårdens vävstuga, men båda två tycker att det är rätt skönt att kunna hållas hemmavid på äldre dar.

[Hillebygden, Nr. 2, 2004]